

Wniosek

Wydziału krajowego w sprawie katastralnego oszacowania gruntów.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu przedłożonem Wysokiemu Sejmowi na sesji z r. 1863, dany jest krótki rys czynności Wydziału krajowego w sprawie katastralnego szacowania gruntów, po koniec roku 1862.

Ubolewać wypada, że Wysoki Sejm nie był w stanie zająć się podówczas tą ważną sprawą.

Już w rzeczonem sprawozdaniu przytoczoną jest odezwa c. k. Namiestnictwa do Wydziału krajowego z 24. Maja 1861. L. 5206. (L. W. 377.), w której zawarte było oświadczenie ówczesnego Ministra skarbu, że nie będzie mógł popierać u Najjaśniejszego Pana prośbę o wstrzymanie operacyj szacunkowych, uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 24 Kwietnia 1861. r.

Jednakże dopiero dnia 10. Czerwca 1863. otrzymał Wydział krajowy zawiadomienie o najwyższem postanowieniu z 19. Marca 1863, w którym Jego c. k. Apostolska Mość nie raczył zadość uczynić prośbie Sejmu o systowanie szacunku katastralnego, a zarazem wyrzekł, iż oczekuje po lojalności Sejmu i Wydziału krajowego współdziałania koniecznego, ażeby to dzieło — zarówno ważne dla Państwa i kraju — doprowadzonym zostało do spieszego i zadowolniającego rezultatu

Gdy Wysoki Sejm przez trzy blisko lata nie był zgromadzony, spadał na sam Wydział krajowy obowiązek zastępowania kraju w tej ważnej sprawie — Jakoż zajmował się nią Wydział krajowy nieprzerwanie.

W osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego zawarty jest opis biegu tej sprawy aż do czasów najnowszych.

Z ubolewaniem wyznać przychodzi, że prace Wydziału krajowego i powołanych do tego innych świątłych obywateli naszego kraju, nie przyniosły pożądaných owoców.

Dawniejsze szacunkowe operacje katastralne, pozostały ze swojemi błędami. — Prowadzone są one dalej. — Na podstawie błędów jednych tworzą się błędy dalsze.

Już same zasady szacowania są zestarzałe, i stosunkom gospodarskim naszego kraju i terażniejszego czasu nie odpowiadające.

Do niestosowności zasad przybyły jeszcze znaczne błędy w wykonaniu.

Uzbierane dotąd przez nas materyały i zdania świątłych mężów, powołanych do obrad w c. k. urzędach skarbowych nad tą sprawą, zgadzają się w tem, że przy operacjach szacunkowych, wszystkie dochodzenia, spisywanie protokołów, zbieranie dat, odbywa się dla dopełnienia formalności. — Protokoły i dochodzenia nie są podstawą dla czynników szacowania, lecz cyfry dla czynników układają się w biórach, a z masy protokołów i dat innych, wyszukują się i przykrawują materyały dla odpowiadającego tylko formie uzasadnienia tych cyfr.

Pominięty został zupełnie duch ustawy wskazujący wyraźnie, aby całe szacowanie odbywało się na podstawie prawdy i rzeczywistości, na podstawie faktycznego a zwyczajnego w gminie trybu gospodarstwa.

Trudności w rozwiązaniu tego zadania nie są do zapoznania. — Nie podobna jednak także zapoznać, że nie mogli tych trudności zwalczyć urzędnicy katastralni, nie obeznani z miejscowemi stosunkami.

Istotę rzeczy zastąpili oni formą; bo inaczej działać nie byli w stanie.

Formalnością jest także nadzór c. k. krajowej dyrekcji skarbu w tej sprawie. Ta bowiem dyrekcja zmuszona jest polegać na zdaniu dodanych jej do tej sprawy specjalnych technicznych urzędników katastralnych, a tych mianuje krajowa dyrekcja, lecz przysyła ich c. k. jeneralna dyrekcja katastru z innych krajów.

Ostatecznie zaś rozstrzyga w tych sprawach c. k. jeneralna dyrekcja katastru, której urzędnicy nie znają stosunków gospodarskich naszego kraju, a tem mniej znać lub poznać mogą stosunki miejscowe pojedynczych okolic i gmin

Z obywateli kraju naszego znających te stosunki, niema nikt i nigdzie głosu stanowczego w tej sprawie, od której sprawiedliwego załatwienia dobro milionów ludzi zależy.

Nastąpiła teraz jednak zmiana Ministerstwa W programatach swoich postanowili terazniejsi ministrowie rozszerzenie samorządu, unikanie czecznych form i pisanin, a szukanie istoty rzeczy.

Zabłysła więc nadzieja, że jak w innych sprawach, tak i w sprawie katastralnego szacowania gruntów uwzględnione będą żądania sprawiedliwe, wsparte powagą Wysokiego Sejmu, który do współdziałania w tej sprawie najwyższem postanowieniem Jego c. k. Mości z 19. Marca 1863 jest powołany.

Z tych to powodów wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy wybrać komisję specjalną, której zadaniem będzie: rozpoznać sprawozdanie Wydziału krajowego i terazniejszy stan sprawy katastralnego szacowania gruntów; i przedłożyć Wysokiemu Sejmowi stosowne wnioski do uchwały.

Marszałek krajowy:

Leon Xiążę Sapieha w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Kornel Krzczunowicz w. r.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i wielkiego
Xięstwa Krakowskiego.**

We Lwowie dnia 17. Grudnia 1865.